

Duurzaam bestek bouwmaterialen

De Provincie Oost- Vlaanderen heeft ambities op het vlak van duurzaam aankopen, onder andere voor de productgroep bouw.

De prioriteiten voor het verduurzamen van bouwmaterialen zijn bepaald in een strategische workshop op basis van de duurzame aankoopstrategie¹ van de Provincie Oost- Vlaanderen.

Het resultaat is dit document waarin de clausules zijn opgenomen voor het verduurzamen van de overheidsopdrachten voor de productgroep bouwmaterialen. De clausules zijn generiek toepasbaar voor alle types bouwmaterialen.

¹ Strategische doelstellingen Provincie Oost- Vlaanderen: "10 AMBITIES VOOR AANKOPEN MET POSITIEVE IMPACT IN OOST-VLAANDEREN."

Inhoudsopgave

1	Gunningscriteria (stimuleren):	3
1.1	<i>Total Cost of Ownership (TCO) (max. 50 punten)</i>	3
1.2	<i>Materialenpaspoort gericht op duurzame en circulaire materialen (max. 10 punten)</i>	4
1.2.1	Het gebruik van gerecycleerde & biobased materialen wordt hoger gewaardeerd (4 punten)	4
1.2.2	Optioneel – Hergebruik van materialen uit urban mining (renovaties en/ of sloop projecten) of van een marktplatform voor tweedehands bouwmaterialen wordt hoger gewaardeerd	6
1.2.3	Optioneel : Terugname gebruikte materialen wordt hoger gewaardeerd (2 punten).....	6
1.2.4	De mogelijkheid tot hergebruik & recyclage op het einde van de levensduur wordt hoger gewaardeerd (4 punten).....	7
1.2.5	Bouwmaterialen met een duurzaamheidslabel worden hoger gewaardeerd	7
1.3	<i>Lagere energiestatistieken worden hoger gewaardeerd (max 4 punten)</i>	8
1.4	<i>De inschrijver beschikt over een milieumanagementsysteem (max 2 punten)</i>	8
1.5	<i>Stimuleren van de sociale economie (max 3 punten)</i>	8
1.6	<i>Voorkeur voor duurzaam en CO2-efficiënt transport (max 5 punten)</i>	9
2	Technische eisen:	10
2.1	<i>Opstellen van een materialenpaspoort:</i>	10
2.2	<i>Chemische samenstelling - Conform REACH- regelgeving</i>	10
2.3	<i>Materiaal (incl. verpakkingsmateriaal) dat volledig of deels uit houtvezels bestaat dient afkomstig te zijn uit duurzaam bosbeheer</i>	11
2.4	<i>Het verpakkingsmateriaal moet 100% recycleerbaar zijn.</i>	11
3	Uitvoeringsvoorwaarden	13
3.1	<i>Transparantie in de keten</i>	13
3.2	Optioneel - <i>Verbeteren arbeidsomstandigheden, mensenrechten en leefbaar loon</i>	13
3.3	<i>Voertuigen voor vervoer goederen voldoen aan Euro-V of Euro-5 norm.</i>	14
3.4	Optioneel : <i>Primaire, secundaire en tertiaire verpakkingen - terugname en inzicht in de volgende loops</i> 16	
3.5	Optioneel : <i>Bouwoverschotten en -afval - terugname en inzicht in de volgende loops</i>	16
4	BIJLAGEN	17
	<i>BIJLAGE I: Toelichting termen en gebruik van verpakkingen</i>	17
	<i>BIJLAGE III: Gedragscode Provincie Oost- Vlaanderen</i>	18

1 Gunningscriteria (stimuleren):

1.1 Total Cost of Ownership (TCO) (max. 50 punten)

Met Total Cost of Ownership (TCO) wordt gerefereerd aan de totale kosten die een bouw materiaal of -element (bijv. Interieurwand, prefabelement, etc.) gedurende de hele levenscyclus of gebruikscyclus met zich meebrengt. De Provincie Oost-Vlaanderen wil naast de meest gunstige prijs voor de oplevering van het bouw materiaal, ook rekening houden met zoals onderhoud, herstellingen, restwaarde, afbraakkosten, ect. De berekening van de aankoop prijs wordt berekend voor een periode van **10 jaar** om de vergelijking tussen de offertes mogelijk te maken. De TCO dient bijgevoegd te worden bij de indiening van de offerte.

KOSTEN	(in te vullen door inschrijver)
Bouwmateriaal	
Installatiekost (per eenheid ²)	
Onderhoud / jaar	
Herstellingen (excl. garantie)	
Kost voor afbraak & recyclage (per eenheid ¹)	

Bewijsmateriaal: De prijzen vermeld in de verschillende offertes worden met elkaar vergeleken op basis van de volledige inventaris. De laagste offerte krijgt het maximum van de punten. De andere offertes krijgen een score in verhouding met hun afwijking t.o.v. de laagste. Deze score wordt bepaald door de formule $Y=X*L/Z$ waarbij:

Y= score die wordt berekend voor offerte Z

X = weging die wordt toegekend aan criterium prijs

L= totaalprijs van de laagste offerte

Z = totaalprijs van de offerte waarvoor de score berekend wordt

Opmerking 1: Het gebruik van de Total Cost of Ownership (TCO) dient verder beschreven en uitgewerkt te worden in samenspraak met interne betrokkenen en de markt. Indien er gekozen wordt om het criteria TCO te integreren in de bestek dient de aanbestedende overheid een totaal inzicht te maken van:

- De verwachte taken van de opdrachtnemer voor onderhoud & herstellingen;
- Omschrijving van de verwachtingen & afspraken op vlak van garantie.

Opmerking 2: Indien niet gekozen wordt om de TCO in rekening te brengen kan gebruik gemaakt worden van de PRIJS. Dus het is mogelijk om TCO te verangen door PRIJS (aanschafprijs).

² Eenheid is te bepalen door het bestuur: bijv. per lopende meter, per stuk, per m3, etc. Wat is de installatiekost voor het plaatsen van één deur; wat is de kost voor het plaatsen van een m2 bakstenenmuur, gipsplaat, etc.

1.2 Materialenpaspoort gericht op duurzame en circulaire materialen (max. 10 punten)

De inschrijver is verplicht om een materialenpaspoort te voorzien bij de indiening van van de offerte (zie technische criteria). Het materialenpaspoort is gericht op het volledige bouwelement en ieder onderdeel van dit element of op een bouw materiaal (cement, hout, glas, gipsplaat, etc..). Een materialenpaspoort geeft per niveau een overzicht van de gebruikte materialen. Het doel van het materialenpaspoort is de principes van de circulaire economie maximaal te integreren met het oog op het verlengen van de levensduur van het gebouw/ materiaal door in te zetten op terugname, hergebruik en recyclage.

In de **technische bepalingen** wordt uitvoerig beschreven welke **minimale eisen** er dienen voldoen bij de uitwerking van het materialenpaspoort. Naast deze verplichte minimale eisen worden er ook enkele extra inspanningen positief beoordeeld gedaan voor volgende wenselijke duurzame en circulaire eigenschappen van het bouw materiaal:

- Gebruik van gerecycleerde materialen & biobased materialen;
- Optioneel: Hergebruik van bestaande materialen bij renovatie of sloop;
- Mogelijkheden op vlak van hergebruik en recyclage op het einde van de levensduur;
- Optioneel: Terugname en hergebruik materialen;
- Gebruik van duurzame labels.

LET OP: De inschrijver moet voldoen aan de minimale eisen opgelegd in de technische criteria om een bijkomend gunningsvoordeel te verkrijgen (verwijs naar nummer TC en naar pagina).

1.2.1 Het gebruik van gerecycleerde & biobased materialen wordt hoger gewaardeerd (4 punten)

De Provincie Oost-Vlaanderen wenst bouwmaterialen met gerecycleerde of biobased inhoud te stimuleren. De inschrijver moet bij indiening van het materialenpaspoort aangeven welk massapercentage van het toegepaste materiaal in het eindproduct wordt vertegenwoordigd door **biobased materiaal** en/of **gerecycled materiaal** (= Massa biobased en/of gerecycled materiaal gedeeld door de totale massa).

Daarbij moet voor **gerecycled materiaal** ook worden aangegeven wat de herkomst van het gerecyclede materiaal is, met de volgende herkomstmogelijkheden:

- **Post-consumer materiaal:** elk materiaal of elk voorwerp dat door de eindgebruiker(s) voor onbepaalde tijd is gebruikt voor het doel waarvoor het was gemaakt, en daarna is afgedankt.
- **Pré-consumer materiaal:** elk materiaal of elk voorwerp dat afkomstig is van afval gegenereerd door de industrie, en niet is gebruikt door de consument.

Biobased of hernieuwbaar materiaal zijn materialen van biologische oorsprong, exclusief materiaal uit geologische afzetting of fossiele materialen. Het gaat om grondstoffen die bestaan

uit biomassa. De biomassa kan direct toepasbaar zijn of gebruikt worden in een (chemisch proces) voor de productie van biobased materialen of producten. De definitie van biomassa sluit aan bij de transitieagenda biomassa en voedsel: 'biomassa is een hernieuwbare grondstof die reeds opgenomen CO₂ vasthoudt. Biomassa is een verzamelnaam voor landbouwgewassen, hout, grassen, gewassen die in het water geteeld worden zoals algen en wieren en reststromen die in de keten van oogst tot en met consumptie en eindverwerking ontstaan. Ook producten gewonnen uit dierlijk restmateriaal rekenen we tot biomassa. Natuurlijke materialen mogen alleen onder de volgende voorwaarden worden meegeteld als hernieuwbaar:

- Hout dat voldoet aan de criteria ten aanzien van duurzaam bosbeheer en de handelsketen (zie technische criteria)
- Overige natuurlijke materialen: hernieuwbaar binnen 10 jaar.

De inschrijver krijgt een score in functie van de hoeveelheid (%) gerecycleerde en biobased materialen of grondstoffen in de totaliteit van het bouw materiaal. Naarmate de geleverde bouwmaterialen uit een groter aandeel biobased materiaal en/of gerecycled materiaal bestaan, wordt de inschrijving hoger gewaardeerd (maximaal 4 punten), volgens de volgende factoren per categorie:

- Gerecycleerd post-consumer materiaal: 1
- Gerecycleerd pré-consumer materiaal: 0,75
- Biobased materiaal: 1

$$\text{Score} = 4 \times ((\text{gewichts\% post-consumer materiaal} \times 1) + (\text{gewichts\% pré-consumer materiaal} \times 0,5) + (\text{gewichts\% Biobased materiaal} \times 1))$$

! Opgelet: Een materiaal kan slechts in één categorie worden opgenomen. Indien een materiaal in meerdere categorieën valt, kiest de inschrijver de meest gunstige.

Bewijsmateriaal: De inschrijver wordt gevraagd om en gedocumenteerde inventaris aan te leveren die aantonen dat specifieke onderdelen uit **gerecycleerde content** bestaan mits vermelding van het % gerecycleerde inhoud. Deze verklaring dient voorzien te zijn van objectief aantoonbaar bewijsmateriaal zoals technische fiches en/of certificatie die de gerecycleerde inhoud aangeven. Provincie Oost-Vlaanderen kan vragen om bij het aanbod een staal te voorzien, samen met een verklaring waarin bewezen wordt in welke mate aan dit criterium is voldaan. Voor wat betreft aandeel **biobased grondstoffen** zijn certificaten beschikbaar waaruit blijkt dát en welk aandeel biobased grondstoffen zijn gebruikt zoals 'OK biobased'-certificaat, 'DIN Geprüft Bio-based'-certificaat, of een gelijkwaardig certificaat. Ook kan een rapport opgesteld worden door een onafhankelijke derde, dat aantoont dat het gebruikte materiaal biobased is.

1.2.2 **Optioneel** – Hergebruik van materialen uit urban mining (renovaties en/ of sloop projecten) of van een marktplatform voor tweedehands bouwmaterialen wordt hoger gewaardeerd

Opmerking: Indien het gaat om een volledige renovatie of sloop van een bestaand gebouw (en er bouwmaterialen aanwezig zijn) is het aangewezen om in het bestek te integreren dat het bestaande materiaal dient hergebruikt te worden als grondstof voor de bouw of renovatie van het gebouw.

De Provincie Oost-Vlaanderen zet in op het hergebruik van materialen. Naarmate een groter aandeel van de geleverde producten hergebruikte³ materialen zijn wordt de inschrijving hoger gewaardeerd. De inschrijver dient volgende bepalingen te beschrijven en aan te tonen in een gedetailleerde inventaris:

- welke onderdelen hergebruikte materialen zijn;
- welk aandeel van het totale product van hergebruikte oorsprong is (in %);
- welke oorsprong het product (onderdeel) heeft en welke functie (en eventueel prestatie) het voorheen vervulde;
- **optioneel:** de garantietermijn van hergebruikte onderdelen;
- **optioneel:** op welke aannames de inschrijver de aanbidding baseert en/of welke risico's de inschrijver identificeert bij de te leveren hergebruikte materialen.

De score wordt gegeven naargelang de hoeveelheid (%) hergebruikte materialen vergeleken met het totale volume van de producten (in kg). Namelijk, de inschrijver met het hoogste percentage (%) krijgt x punten, de overige inschrijvers krijgen punten bereken volgens de regel van 3.

Bewijsmateriaal: De inschrijver wordt gevraagd om en gedocumenteerde inventaris aan te leveren die aantonen dat de materialen een eerdere gebruikscyclus heeft vervuld en dient aan te geven welke functie het hergebruikte product (onderdeel) voorheen vervulde. Deze verklaring dient voorzien te zijn van objectief aantoonbaar bewijsmateriaal zoals certificatie, rapport of richtlijnen op vlak van hergebruik van de materialen inclusief de verwijzing naar informatie van de producent.

1.2.3 **Optioneel:** Terugname gebruikte materialen wordt hoger gewaardeerd (2 punten)

De Provincie Oost- Vlaanderen wil de opdrachtnemer stimuleren om gebruikte materialen terug te nemen en te hergebruiken op het einde van de levensfase van het gebouw/ product. Naarmate een groter aandeel van de materialen wordt teruggenomen met oog op hergebruik wordt dit criteria hoger beoordeeld.

³ Onder hergebruikte onderdelen wordt verstaan: onderdelen die al in gebruik zijn geweest, in dezelfde vorm. Gerecycleerde grondstoffen vallen niet onder deze definitie, aangezien deze via een omvormproces zijn verkregen; bij recycling wordt de oorspronkelijke vorm van het product niet behouden.

De score wordt gegeven naargelang de hoeveelheid (%) teruggenomen en hergebruikte materialen vergeleken met het totale volume van de materialen (in kg). Namelijk, de inschrijver met het hoogste percentage (%) krijgt x punten, de overige inschrijvers krijgen punten bereken volgens de regel van 3.

Bewijsmateriaal: De opdrachtgever dient aan te geven welke materialen worden teruggenomen en hergebruikt. De vorm van de rapportage is vrij te kiezen. Deze verklaring dient wel voorzien te worden van objectief aantoonbaar bewijsmateriaal zoals een rapport of richtlijnen op vlak van hergebruik van de materialen.

1.2.4 De mogelijkheid tot hergebruik & recyclage op het einde van de levensduur wordt hoger gewaardeerd (4 punten)

De Provincie Oost-Vlaanderen zet in op het maximaal hergebruiken en recycleren van de materialen op het einde van de levensfase van het gebouw. Naarmate een groter aandeel van de materialen herbruikbaar of recycleerbaar is, wordt dit hoger gewaardeerd.

Onder **hergebruik van materialen** wordt verstaan, materialen die al in gebruik zijn geweest, in dezelfde vorm hergebruikt worden in een andere toepassing of gebouw. **Gerecycleerde materialen** vallen niet onder deze definitie, aangezien deze via een omvormproces zijn verkregen; bij recycling wordt de oorspronkelijke vorm van het materiaal niet behouden.

Opgelet: Energetische valorisatie (verbranding) valt niet onder recyclage en mag niet mee in rekening worden gebracht bij het bepalen van de hoeveelheid gerecycleerde materialen.

$$\text{Score} = 4 \times ((\text{gewichts\% hergebruikte materialen} \times 1) + (\text{gewichts\% gerecycleerde materialen} \times 0,5))$$

Bewijsmateriaal: De inschrijver wordt gevraagd om een gedocumenteerde inventaris aan te leveren die aantonen dat de materialen op het einde van de levensfase herbruikbaar of recycleerbaar zijn. Bovendien dient de opdrachtnemers aan te geven welke functie het hergebruikte of gerecycleerde materiaal kan vervullen. Deze verklaring dient voorzien te zijn van objectief aantoonbaar bewijsmateriaal zoals certificatie, rapport of richtlijnen op vlak van hergebruik/ recyclage van de materialen inclusief de verwijzing naar informatie van de producent.

1.2.5 Bouwmaterialen met een duurzaamheidslabel⁴ worden hoger gewaardeerd

Provincie Oost-Vlaanderen focust op duurzame materialen én waardebehoud van materialen doorheen de volledige levenscyclus van producten, diensten en werken. Er worden maximaal

4 punten toegekend voor het gebruik van duurzaamheidslabels zoals FSC, C2C, NaturePlus, DUBOkeur, etc. De score wordt gegeven naargelang de hoeveelheid (%) materialen ten opzichte van het totale volume van de materialen. Namelijk, de inschrijver met het hoogste percentage (%) krijgt 4 punten, de overige inschrijvers krijgen punten berekend volgens de regel van 3.

Bewijsmateriaal: Producten met een Type 1-milieukeurcertificaat⁵ dat aan de opgesomde criteria beantwoordt, worden geacht te voldoen zoals het EU ecolabel, Oeko- Tex, C2C of gelijkwaardig. In andere gevallen dient de definitie van duurzaamheidslabels zoals bepaald in art. 54 van de wetgeving overheidsopdrachten van 17 juni 2016 gevolgd te worden. Hierbij worden volgende bepalingen opgenomen: de keurmerkeisen zijn gebaseerd op objectief controleerbare criteria die zijn vastgesteld in een open en transparante procedure waarbij een derde partij het labe toekent.

LET OP: alle bouwmaterialen uit houtvezels dienen te voldoen aan de eisen van het FSC/PEFC keurmerk voor duurzaam bosbeheer (zie technische criteria).

1.3 Lagere energieprestaties worden hoger gewaardeerd (max 4 punten)

De Provincie Oost- Vlaanderen kent punten toe overeenkomstig de gemodelleerde verbetering van de energieprestaties van het gebouw. De technische criteria beschrijven het gewenste E-peil. De punten kunnen worden toegekend in verbeteringsgradaties van 10 kWh/m² voor het volledige gebouw met een maximum van 4 punten.

Bewijsmateriaal: Het bewijs kan geleverd worden door een derde partij verificatie van het E-peil of een certificatie zoals BEN of gelijkwaardig.

LET OP: De inschrijver moet voldoen aan de minimale eisen opgelegd in de technische criteria om een bijkomend gunningsvoordeel te verkrijgen (verwijs naar nummer TC en naar pagina).

1.4 De inschrijver beschikt over een milieumanagementsysteem (max 2 punten)

De inschrijver die bewijst over een milieumanagementsystemen die duurzaamheid meenemen in de beleid- en actie- plannen (bv. EMAS, ISO 14001 of gelijkwaardig) krijgt 2 punten.

Bewijsmateriaal: De inschrijver kan worden gevraagd om bijvoorbeeld met een ISO 14001-, EMAS-certificaat of een gelijkwaardig certificaat aan te tonen dat hij aan bovenstaande criterium voldoet. De inschrijver kan ook op andere wijze aantonen hoe hij aan de eis voldoet.

1.5 Stimuleren van de sociale economie (max 3 punten)

⁵ Een ISO type I milieukeurmerk betreft een milieukeurmerk dat is gebaseerd op een onafhankelijke toetsing tegen vooraf vastgestelde milieucriteria die zijn gebaseerd op een 'life cycle benadering'. Voorbeelden van type I milieukeurmerken zijn: EU Ecolabel (Europa), Milieukeur (Nederland), Blaue Engel (Duitsland) en Nordic Swan (Scandinavië).

De Provincie Oost-Vlaanderen hecht bij deze opdracht ook belang aan de sociale meerwaarde, en waardeert desgevallend verbintenissen die de inschrijvers aangaan met sociale economie. Hierbij kan de inschrijver een deel van de opdracht of dienstverlening passend bij de opdracht uitbesteden aan de sociale economie zoals de verpakking, het transport en de levering, etc.

De inschrijver krijgt punten toegekend indien ze extra inspanningen leveren op vlak van duurzaamheid bv. sociale – economische duurzaamheid, leerkansen bieden, opleiding of arbeidsplaatsen voor mensen uit kansengroepen, actief diversiteitsbeleid... die in verhouding staan met de opdracht. De inspanningen moeten controleerbaar en concreet worden gemaakt met voorbeelden, concrete data, daadwerkelijke acties, labels... De door de inschrijver voorgestelde inspanningen worden bindend bij de sluiting van de opdracht. Elke valabele inspanning krijgt 1 punt toegekend met een maximum te verdienen 3 punten.

Bewijsmateriaal: De inschrijver ligt toe op welke manier hij inspanningen levert voor sociale duurzaamheid. De bijkomende inspanningen moeten kaderen binnen de opgegeven plafondprijs.

LET OP! De inschrijver moet voldoen aan de minimale eisen opgelegd in de uitvoeringsvoorwaarden om een bijkomend gunningsvoordeel te verkrijgen (verwijs naar nummer UV en naar pagina).

1.6 Voorkeur voor duurzaam en CO₂-efficiënt transport (max 5 punten)

De Provincie Oost-Vlaanderen zet in op CO₂-efficiëntie tijdens de leveringen. In de uitvoeringsvoorwaarden van deze opdracht zijn de minimale eisen op vlak van de CO₂-efficiëntie van het transport opgenomen. Indiende inschrijver verder gaat dan deze minimale eisen kunnen in totaal 5 punten verdiend worden door:

- EURO 6–norm: Alle wagens die gebruikt worden voor het transport van de producten voldoen minstens aan EURO 6 of gelijkwaardig (3 punten).
- LEAN & GREEN–certificatie stimuleert en ondersteunt bedrijven om de CO₂-uitstoot van hun transport- en logistieke activiteiten drastisch te verminderen (2 punten).
 - De inschrijver is lean & greengecertificeerd of gelijkwaardig (2 punten).
OF
 - De inschrijver zit op het moment van de indiening van de offerte in het proces voor het behalen van een lean & green certificaat of gelijkwaardig. Er kan reeds een audit voorgelegd worden (1 punt).

Bewijsmateriaal: De inschrijver dient volgende bewijzen voor te leggen tijdens de inschrijving:

- Voorleggen van de inschrijvingsbewijzen van de voertuigen die zullen ingezet worden voor de transporten tijdens de uitvoering van de opdracht. Provincie Oost-Vlaanderen zal op regelmatige basis steekproefcontroles uitvoeren om deze voorwaarden af te toetsen.
- Voorleggen van de gevraagde certificaten LEAN & GREEN of gelijkwaardig.

- Voorleggen van een CO₂-audit van de vloot in het kader van het behalen van een LEAN & GREEN certificaat of gelijkwaardig.

LET OP: De inschrijver moet voldoen aan de minimale eisen opgelegd in de uitvoeringsvoorwaarden om een bijkomend gunningsvoordeel te verkrijgen (verwijs naar nummer UV en naar pagina).

2 Technische eisen:

2.1 Opstellen van een materialenpaspoort:

De inschrijver is verplicht om een materialenpaspoort te voorzien bij de indiening van van de offerte (zie technische criteria). Het materialenpaspoort is gericht op het volledige bouwelement en ieder onderdeel van dit element of op een bouw materiaal (cement, hout, glas, gipsplaat, etc..). Een materialenpaspoort geeft per niveau een overzicht van de gebruikte materialen. Het doel van het materialenpaspoort is de principes van de circulaire economie maximaal te integreren met het oog op het verlengen van de levensduur van het gebouw/ materiaal door in te zetten op terugname, hergebruik en recyclage.

Voor ieder bouwelement of -materiaal wordt **minstens** volgende informatie gevraagd in de vorm van een materialenpaspoort:

- Een totale inventaris van de types en hoeveelheden van materialen die gebruikt worden (waarbij minstens 95% van de gebruikte materialen worden aangegeven)
- Een overzicht van de producenten voor elke type materiaal (naam + locatie);
- Voorschriften op vlak van correct onderhoud;
- Voorschriften op vlak van herstellingen. Eventueel aan de hand van een checklist die op eenvoudige wijze kan gebruikt worden om de staat van het bouw materiaal of -element te beoordelen en op welke manier het gedemonteerd/ hersteld kan worden.
- Een inschatting van de levensduur en een indicatie voor de bepaling van de einde levensfase waarbij in eerste instantie de herstellmogelijkheden worden bekeken.
- De hoeveelheid gerecycleerde & biobased materialen;
- Een aanbeveling op vlak van recyclage en/of hergebruik;
- Een referentie naar de duurzaamheidslabels.
- Een referentie naar EPD-score (indien beschikbaar)

2.2 Chemische samenstelling - Conform REACH- regelgeving

Om waardebehoud van de producten te garanderen op het einde van de levensduur en de veiligheid en gezondheid van zijn werknemers te garanderen, eist de Provincie Oost-Vlaanderen volledige aansprakelijkheid van de producent op vlak van respect van de REACH-wetgeving. Voor dit criteria wordt verwezen naar de REACH wetgeving.

De producten en materialen moeten voldoen aan de vigerende Europese en Belgische wetten en reglementen betreffende veiligheid, gezondheid en hygiëne, in het bijzonder:

- De verordening (EU) 2016/26 van de Commissie van 13 januari 2016 tot wijziging van bijlage XVII bij Verordening (EG) nr. 1907/2006 van het Europees Parlement en de Raad inzake de registratie en beoordeling van en de autorisatie en beperkingen ten aanzien van chemische stoffen (REACH).

Bewijsmateriaal: Conformiteit met de REACH-wetgeving kan worden bewezen door een type I – duurzaamheidslabels⁶ (C2C, FSC of gelijkwaardig) waarin de REACH-wetgeving is opgenomen, of het Veiligheidsinformatieblad (Material Safety Data Sheet (MSDS)) conform REACH.

2.3 Materiaal (incl. verpakkingsmateriaal) dat volledig of deels uit houtvezels bestaat dient afkomstig te zijn uit duurzaam bosbeheer

De inschrijver dient bij levering van hout, karton en/of papiervezels bewijs aan te leveren waaruit blijkt dat het hout afkomstig is uit duurzaam bosbeheer. Het criteria kan bewezen worden door een certificatiesysteem zoals FSC, PEFC of gelijkwaardig.

Bewijsmateriaal: Certificatie van het nieuw hout via FSC en/of PEFC of gelijkwaardig. Hout dat onder een certificeringssysteem wordt geleverd, moet vergezeld gaan van de op de levering betrekking hebbende factuur en/of pakbon van de inschrijver. Facturen moeten zijn voorzien van:

- naam en adresgegevens van opdrachtgever en inschrijver;
- datum uitgifte;
- houtsoort en/of productbeschrijving;
- volume of aantal van het geleverd product;
- de naam van het certificeringssysteem, de claim (bijv. FSC 100% of PEFC gecertificeerd, of gelijkwaardig);
- Chain-of-Custody certificaatnummer van de leverancier.

2.4 Het verpakkingsmateriaal moet 100% recycleerbaar zijn.

Om afval te beperken geeft de Provincie Oost-Vlaanderen steeds de voorkeur aan het gebruik van gerecycleerde en/of herbruikbare verpakkingen. Alle verpakkingsmateriaal dient te bestaan uit materialen die 100% recycleerbaar zijn.

Bewijsmateriaal: Deze verklaring dient voorzien te zijn van bewijsmateriaal zoals richtlijnen of certificaten op vlak van recyclage van de materialen inclusief verwijzing naar informatie van de producent.

⁶ Een ISO type I milieukeurmerk betreft een milieukeurmerk dat is gebaseerd op een onafhankelijke toetsing tegen vooraf vastgestelde milieucriteria die zijn gebaseerd op een 'life cycle benadering'. Voorbeelden van type I milieukeurmerken zijn: EU Ecolabel (Europa), Milieukeur (Nederland), Blaue Engel (Duitsland) en Nordic Swan (Scandinavië).

3 Uitvoeringsvoorwaarden

3.1 Transparantie in de keten

De Provincie Oost-Vlaanderen maakt binnen deze opdracht een prioriteit van het continu verbeteren van de sociale arbeidsvoorwaarden van mensen die werken in de bevoorradingketens van de door haar aangekochte producten. Producten garanderen hierbij dat de producten worden geproduceerd onder het respect van de (internationale) arbeidswetgeving en mensenrechten én stimuleren eerlijke handel en eerlijke lonen voor producenten en arbeiders in de keten (zie gedragscode Provincie Oost-Vlaanderen in bijlage II). De gedragscode heeft betrekking op het respecteren en actief toepassen van de algemene principes 'Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO)' en 'sociaal verantwoord ketenbeheer'. De uitvoerder is verplicht deze gedragscode te ondertekenen en hierbij aan te geven dat hij en zijn ketenpartners die betrokken zijn tijdens de uitvoering van de opdracht voldoen aan de vooropgestelde eisen van de gedragscode.

Bewijsmateriaal: Voorleggen van de ondertekende gedragscode (Bijlage II), van de uitvoerder, in de bijlage van de offerte op het moment van de inschrijving. Het niet ondertekenen van deze verplichte bijlage maakt de offerte ongeldig. De Provincie Oost-Vlaanderen behoudt zich het recht controles (audits) uit te voeren of laten uit te voeren door derden om de vooropgestelde eisen uit de gedragscode te verifiëren.

3.2 **Optioneel** - Verbeteren arbeidsomstandigheden, mensenrechten en leefbaar loon

Opdrachtnemer spant zich in om de sociale voorwaarden na te leven conform het onderstaande:

- Risicoanalyse productieketen – uiterlijk **3 maanden** na definitieve gunning van de opdracht wordt een risicoanalyse door de opdrachtnemer aangeleverd ten aanzien van de keten van het productieproces.
- Plan van aanpak mitigeren risico's – uiterlijk **6 maanden** na definitieve gunning van de opdracht wordt een plan van aanpak door de opdrachtnemer verstrekt om de risico's die in de risicoanalyse zijn vermeld te mitigeren.
- Jaarlijkse rapportage – gedurende de contractperiode rapporteert de opdrachtnemer **jaarlijks** ten opzichte van de ingangsdatum van de overeenkomst (of in geval van een korter lopende overeenkomst: bij de afronding daarvan) over zijn inzet ten aanzien van het naleven van de criteria. Hieruit moet blijken dat de opdrachtnemer een 'redelijke inspanning' heeft geleverd om de criteria rond arbeidsomstandigheden, mensenrechten en leefbaar loon na te leven.

De rapportage moet tevens gelijktijdig openbaar worden gemaakt, al dan niet als onderdeel van een rapportage die een breder deel van de activiteiten van de opdrachtnemer betreft, zoals een (duurzaamheids)jaarverslag. Openbaarmaking kan worden bereikt door plaatsing op de website van de opdrachtnemer. De door de opdrachtnemer op te stellen bewijsmiddelen bestaan uit:

- **Risicoanalyse**, waarin het volgende is opgenomen:

- een beschrijving van de keten van het productieproces;
- een analyse van de risico's op schending van arbeids- en mensenrechten in de keten.
- In het **plan van aanpak** zijn opgenomen:
 - een overzicht en beschrijving van de inspanningen die de opdrachtnemer zal leveren om de risico's te mitigeren;
 - een planning ten aanzien van de inspanningen die de opdrachtnemer zal leveren;
 - **(optioneel)** een toelichting op het tot stand komen van het plan van aanpak, bijvoorbeeld informatie over de betrokkenheid van stakeholders.
- De **rapportage** bevat in ieder geval:
 - een risicoanalyse zoals hierboven beschreven;
 - de maatregelen die in het jaar waarover gerapporteerd wordt zijn genomen om risico's te verminderen en eventuele schendingen van de sociale criteria in de keten te verhelpen;
 - de aanpak en resultaten van de monitoring op naleving van de sociale criteria;
 - informatie over hoe eventueel ontvangen signalen (intern en extern) over schending van de sociale criteria afgehandeld zijn.

Bewijsmateriaal: De rapportage is vormvrij, maar moet voor de bruikbaarheid ervan in het Nederlands- of Engels opgesteld zijn.

3.3 Voertuigen voor vervoer goederen voldoen aan Euro-V of Euro-5 norm.

Voor het vervoer van de goederen naar de locatie van opdrachtgever dient binnen België gebruik gemaakt te worden van voertuigen welke ten minste aan de Euro-V (voertuigen zwaarder dan 3.500 kg), Euro-5 norm (voertuigen lichter dan 3.500 kg) of gelijkwaardig voldoen. Emissiewaarden per type voertuig (gewichtsklasse en brandstof) van de genoemde Euro-normen zijn o.a. te vinden op www.dieselnet.com/standards/eu en <http://ec.europa.eu/environment/air/sources/road.htm>.

Indien de opdrachtnemer gedurende de contractperiode de voor de uitvoering van de opdracht in te zetten voertuigen vervangt of voertuigen inzet aanvullend op het reeds bestaande wagenpark, voldoen deze voertuigen ook aan dit criterium.

Bewijsmateriaal: De Provincie Oost - Vlaanderen ontvangt van de inschrijver een inschrijvingsbewijs met bewijs van EURO-normering van het voertuig of de voertuigen die zullen ingezet worden voor het transport van de levering. Steekproeven kunnen plaatsvinden tijdens de uitvoering van de opdracht om te controleren of de EURO-normering wordt gerespecteerd.

LET OP: Indien de inschrijver verder gaat dan deze minimale eisen kan via de gunningscriteria een bijkomend gunningsvoordeel worden verkregen (verwijs naar nummer GC en naar pagina).

Opmerking: Misschien ook kijken naar de voorwaarden voor lage emissiezone van gent voor alle leveringen in Gent (zie tabel hieronder).

Check de toelatingsvoorwaarden in deze tabel

Wat zijn de regels vanaf 1 januari 2020?

Euronorm	Diesel	Benzine/LPG/CNG en LNG***
Euro 6/VI	toegang	toegang
Euro 5/V**	toegang	toegang
Euro 4/IV	toegang na betaling	toegang
Euro 3/III	toegang met LEZ-dagpas*	toegang
Euro 2/II	toegang met LEZ-dagpas*	toegang
Euro 1/I	toegang met LEZ-dagpas*	toegang met LEZ-dagpas*
Ouder dan Euro 1	toegang met LEZ-dagpas*	toegang met LEZ-dagpas*

* Je kan maximum 8 keer per kalenderjaar een LEZ-dagpas kopen.

** Voor vrachtwagens boven de 3.5 ton wordt soms de vermelding EEV (Enhanced Environmentally friendly vehicle) gebruikt. Deze EEV is gelijkgesteld aan euronorm 5/V.

*** Let op: uw CNG, LPG of LNG voertuig moet vanuit een benzinemotor omgebouwd zijn.

3.4 **Optioneel**: Primaire, secundaire en tertiaire verpakkingen - terugname en inzicht in de volgende loops

De Provincie Oost-Vlaanderen focust op minder materialen én waardebehoud door het eisen van de terugname van verpakkingen en inzicht te geven over de sortering, recyclage en hergebruik van de verpakkingen bij einde gebruik en legt daarom volgende eisen voor:

Tijdens de uitvoering van de opdracht mogen er geen verpakking zijn of een volledige terugname van de verpakkingen bij levering inclusief transparantie in de volgende loop van de verpakking. Met transparantie in de volgende loops wordt bedoeld een overzichtelijk en gedetailleerd overzicht van de sortering, recyclage en/of hergebruik.

De Provincie Oost-Vlaanderen geeft hierbij de voorkeur (geen verplichting) voor herbruikbare verpakking voor de primaire, secundaire en tertiaire verpakkingen.

Bewijsmateriaal: De leverancier moet in een ondertekende verklaring aangeven op welke wijze deze zullen teruggenomen, gesorteerd, gerecycleerd en/of hergebruikt worden (inzicht in volgende loop). Voor het inzicht in de volgende loop dient een duidelijk plan van aanpak voorgesteld worden voor de terugname (en inzameling) van de verpakking én concrete bewijzen aangereikt worden voor het hergebruik.

LET OP: De inschrijver moet voldoen aan de minimale eisen opgelegd in de technische criteria om een bijkomend gunningsvoordeel te verkrijgen (verwijs naar nummer TC en naar pagina).

3.5 **Optioneel**: Bouwoverschotten en -afval - terugname en inzicht in de volgende loops

De Provincie Oost-Vlaanderen focust op minder materialen én waardebehoud door het eisen van de terugname van bouwoverschotten en -afval. Daarenboven vraagt de provincie transparantie te geven over de hoeveelheden en inzicht in de volgende loops (sortering, recyclage en hergebruik van de materialen).

Bewijsmateriaal: De leverancier moet in een ondertekende verklaring aangeven op welke wijze (de bouwoverschotten- en afval worden teruggenomen, gesorteerd, gerecycleerd en/of hergebruikt (inzicht in volgende loop). Voor het inzicht in de volgende loop dient een duidelijk plan van aanpak voorgesteld te worden voor de terugname (en inzameling) én concrete bewijzen aangereikt worden voor het hergebruik. De finale rapportage omvat een finale overzicht met de hierboven beschreven vereisten inclusief de hoeveelheden bouwoverschotten en -afval (in kg).

LET OP: De inschrijver moet voldoen aan de minimale eisen opgelegd in de technische criteria om een bijkomend gunningsvoordeel te verkrijgen (verwijs naar nummer TC en naar pagina).

4 BIJLAGEN

BIJLAGE I: Toelichting termen en gebruik van verpakkingen

21 DECEMBER 1998-Wet betreffende de productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu.

Verpakking omvat uitsluitend primaire, secundaire en tertiaire verpakkingen:

- A. **verkoop- of primaire verpakking**, dit wil zeggen verpakking die zo is ontworpen dat zij voor de eindgebruiker of consument op het verkooppunt een verkoopeenheid vormt;
- B. **verzamel- of secundaire verpakking**, dit wil zeggen verpakking die zo is ontworpen dat zij op het verkooppunt een verzameling van een aantal verkoopeenheden vormt, ongeacht of deze als dusdanig aan de eindgebruiker of de consument wordt verkocht, dan wel alleen dient om de rekken op het verkooppunt bij te vullen; deze verpakking kan van het product worden verwijderd zonder dat dit de kenmerken ervan beïnvloedt;
- C. **verzend- of tertiaire verpakking**, dit wil zeggen verpakking die zo is ontworpen dat het verladen of het vervoer van een aantal verkoopeenheden of verzamelverpakkingen wordt vergemakkelijkt om fysieke schade door verlading of transport te voorkomen. Weg-, spoor-, scheeps- of vliegtuigcontainers worden niet als verzendverpakking beschouwd;
- D. **herbruikbare verpakking**: iedere verpakking die is bestemd en ontworpen om binnen haar levensduur een minimum aantal omlopen te maken, opnieuw wordt gevuld of gebruikt voor hetzelfde doel als waarvoor zij is ontworpen, al dan niet met gebruikmaking van op de markt verkrijgbare producten met behulp waarvan de verpakking bijgevuld kan worden; dergelijke verpakking wordt verpakkingsafval wanneer zij niet langer herbruikt wordt;

BIJLAGE III: Gedragscode Provincie Oost- Vlaanderen

De Provincie Oost- Vlaanderen wenst lokale, faire en sociaal verantwoorde ketens stimuleren. Voor producten die enkel in globale ketens worden geproduceerd garanderen we het respect van de (internationale) arbeidswetgeving en mensenrechten en stimuleren we eerlijke handel en eerlijke lonen voor producenten en arbeiders in de keten. Door het ondertekenen van de deze gedragscode verklaart de inschrijver en zijn ketenpartners te voldoen aan de MVO-voorwaarden (deel A) en de principes voor een sociaal verantwoord ketenbeheer.

GEDRAGSCODE DEEL A - ALGEMENE PRINCIPES MVO

De leverancier engageert zich om volgende 6 algemene principes van sociaal verantwoord ondernemerschap⁷ te respecteren en actief toe te passen, voor zover zij van toepassing zijn op het voorwerp van de opdracht.

⁷ Deze principes zijn afgeleid van de 7 basisprincipes van ISO 26000, de internationale standaard rond Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen.

I. ACCOUNTABILITY – HET AFLEGGEN VAN REKENSCHAP

De opdrachtnemer is verantwoordelijk voor de sociale impact van haar beslissingen en activiteiten doorheen de volledige keten, ook al zijn de gevolgen negatief of onbedoeld. De opdrachtnemer zal verantwoording afleggen over de keuzes die zijn gemaakt en de genomen maatregelen om herhaling van onbedoelde en negatieve effecten te voorkomen in de toekomst.

II. TRANSPARANTIE

De opdrachtnemer engageert zich transparant te zijn over haar beleid en activiteiten waar zij verantwoordelijk voor is, met focus op de sociale risico's doorheen de keten. Deze informatie dient objectief en feitelijk te zijn en dient tijdig overgemaakt te worden aan de Provincie Oost- Vlaanderen.

III. ETHISCH GEDRAG

De opdrachtnemer engageert zich om zich ethisch te gedragen gebaseerd op waarden, rechtvaardigheid en integriteit. Deze waarden impliceren zorgzaamheid voor de arbeiders betrokken in de keten. De Provincie Oost- Vlaanderen maakt de normen van ethisch gedrag bekend aan haar toeleveranciers.

IV. RESPECT VOOR STAKEHOLDERSBELANGEN

De opdrachtnemer respecteert de belangen van haar stakeholders met focus op de arbeiders die worden ingezet in de keten. Er wordt rekening gehouden met de belangen en de wettelijke rechten van deze stakeholders.

V. RESPECT VOOR WET EN REGELGEVING

De opdrachtnemer engageert zich te voldoen aan de wettelijke eisen in alle rechtsgebieden waarin de organisatie rechtstreeks of onrechtstreeks actief is. De opdrachtnemer zet stappen om op de hoogte te zijn van de toepasselijke wet- en regelgeving en om haar toeleveranciers te informeren om die verplichtingen na te leven en te implementeren.

VI. RESPECT VOOR INTERNATIONALE GEDRAGSNORMEN

De opdrachtnemer respecteert alle internationale gedragsnormen en houdt zich aan het principe van het respect voor de rechtsorde. In landen waar de wet of de implementatie ervan conflicteert met internationale gedragsnormen, blijft de opdrachtnemer streven om de internationale normen te respecteren.

GEDRAGDCODE DEEL B – ALGEMENE PRINCIPES SOCIAAL VERANTWOORD KETENBEHEER

De leverancier engageert zich volgende 10 principes van Sociaal Verantwoord Ketenbeheer⁸ te respecteren en actief toe te passen voor zover zij van toepassing zijn op het voorwerp van de opdracht.

<p>I. ALGEMEEN RESPECT VOOR DE SOCIALE- EN ARBEIDSWETGEVING: De leverancier is gehouden om alle toepasselijke verplichtingen op het gebied van het sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het Europees Unierecht, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten na te leven en te doen naleven door elke persoon die handelt als onderaannemer in welke fase ook, en door elke persoon die personeel tewerkstelt voor de uitvoering van de opdracht.</p>
<p>II. DWANGARBEID: Conventies nr.° 29 betreffende de gedwongen of verplichte arbeid, 1930, en nr.° 105 betreffende de afschaffing van de gedwongen arbeid, 1957</p>
<p>III. RECHT OP VAKBONDSVRIJHEID Conventie nr.° 87 betreffende de vrijheid tot het oprichten van vakverenigingen en de bescherming van het vakverenigingsrecht, 1948</p>
<p>IV. RECHT VAN ORGANISATIE EN COLLECTIEF OVERLEG Conventie nr.° 96 betreffende het recht van organisatie en collectief overleg, 1949</p>
<p>V. VERBOD OP DISCRIMINATIE INZAKE TEWERKSTELLING EN VERLONING Conventies nr.° 100 betreffende de gelijke beloning, 1951 en nr.° 111 betreffende discriminatie (beroep en beroepsuitoefening), 1958</p>
<p>VI. MINIMUM LEEFTIJD VOOR KINDERARBEID Conventie nr.° 138 betreffende de minimumleeftijd, 1973), alsook betreffende het verbod op de ergste vormen van kinderarbeid (conventie nr.° 182 over de ergste vormen van kinderarbeid, 1999</p>
<p>VII. BETALEN VAN EEN LEEFBAAR LOON Conventie n° 131 over het betalen van een minimum en leefbaar loon (1970)</p>
<p>VIII. VEILIGHEID EN GEZONDHEID OP HET WERK Conventie n° 155 betreffende de veiligheid en de gezondheid op het werk (1981)</p>
<p>IX. DE FUNDAMENTELE MENSENRECHTEN UIT DE UNIVERSELE VERKLARING VAN DE RECHTEN VAN DE MENS</p>
<p>X. HET INTERNATIONAAL VERDRAG VAN 20 NOVEMBER 1989 INZAKE DE RECHTEN VAN HET KIND, INZONDERHEID HET ARTIKEL 32 BETREFFENDE DE BESCHERMING TEGEN KINDERARBEID.</p>

Datum:
opdrachtnemer:

Handtekening

⁸ Deze principes zijn gebaseerd op internationale normen, standaarden en wetten op vlak van arbeidsvoorwaarden en mensenrechten.